

Puhtatõuliste lihaveise aretuspullide kontrollitud üleskasvatamine 2018-2019

Meelis Ots

Juuni 2019

Aeg ja loomad

- Katseloomad Keava -> 7 novembril 2018 -> adaptatsioon
- 5 detsember 2018 ... 18 aprill 2019 -> 134 päeva
- Kuus tõugu, 7 katsegruppi, kokku 32 pulli
 - aberdiin-angus -> 15 + 5 pulli
 - limusiin -> 4 pulli
 - hereford -> 3 pulli
 - šarolee -> 2 pulli
 - simmental -> 2 pulli
 - hele akviteen -> 1 pull
- Kaalumine (1-2 korda kuus)
- Kontrollitud söötmine, söömuse arvestus gruppide (4...5 pulli) kaupa

Söötmine

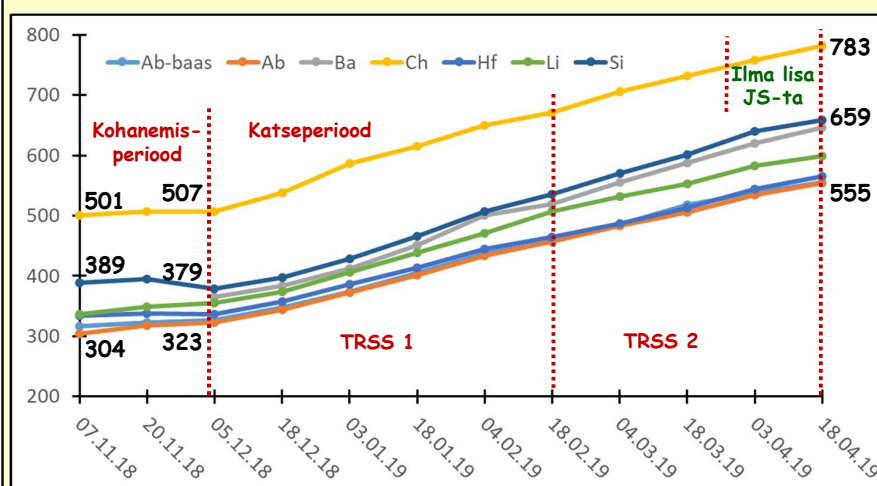
- Katse jooksul kasutati kahe erineva koostisega TRSS-i -> baasratsiooni
- **TRSS 1** kuni 1...76 katsepäeva
 - rohusilo, hein, odrajahu, **rapsikook**, mineraalsööt
 - jõusööda osatähtsus TRSS-i kuivainest 24%
 - kuivaine kg-s -> PR 153 g, **MP 87 g**, VPB 8 g, **ME 10,0 MJ**, Ca 11,1 g ja P 4,5 g
- **TRSS 2** kuni 77...134 katsepäeva (58 päeva)
 - rohusilo, hein, odrajahu, mineraalsööt
 - jõusööda osatähtsus TRSS-i kuivainest 21%
 - kuivaine kg-s -> PR 160 g, **MP 85 g**, VPB 16 g, **ME 10,0 MJ**, Ca 12,0 g ja P 3,2 g

Söötmine

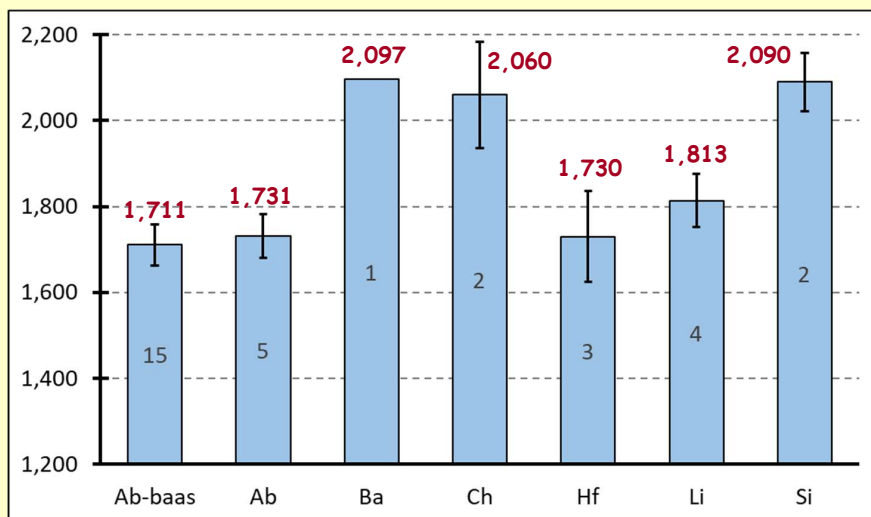
- Ainult baasratsiooniga söödeti Ab-baas katsegrupi pulle ja Ch katsegruppi pulle viimasel 21 katsepäeval
- Ülejäänud pullidele söödeti lisaks
 - 1... 76 katsepäevani
 - odrajahu 1,05 kg ja rapsikooki 0,55 kg päevas
 - ratsiooni jõusööda osatähtsus kuivaines 36%
 - ratsiooni kuivaine kg-s PR 165 g, MP 93 g ja ME 10,5 MJ
 - 77...134 katsepäeva
 - odrajahu 2,0 kg
 - ratsiooni jõusööda osatähtsus kuivaines 32%
 - ratsiooni kuivaine kg-s PR 155 g, MP 87 g ja ME 10,5 MJ
- Söömuse arvutamisel peeti silmas, et pullid sõid lisajõusööda ära, järgi jätsid TRSS-i

Tulemused

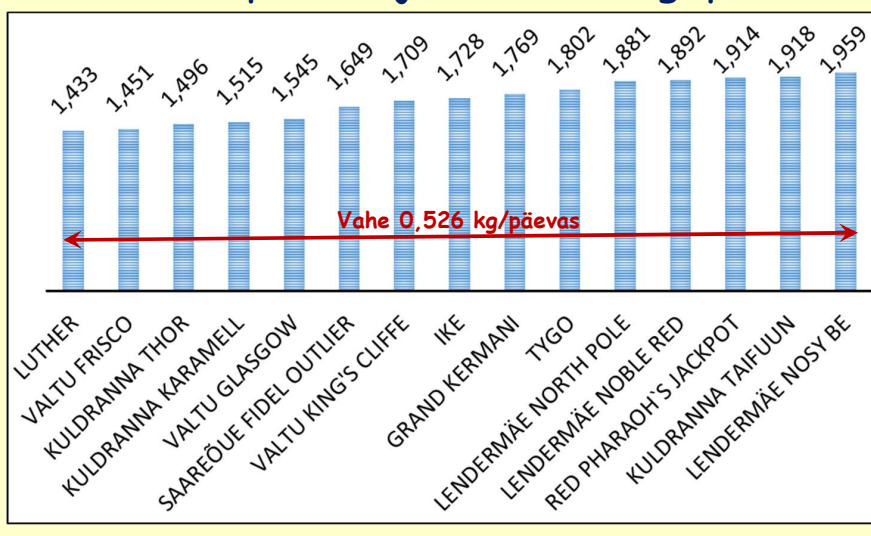
Kehamassi juurdekasvu dünaamika

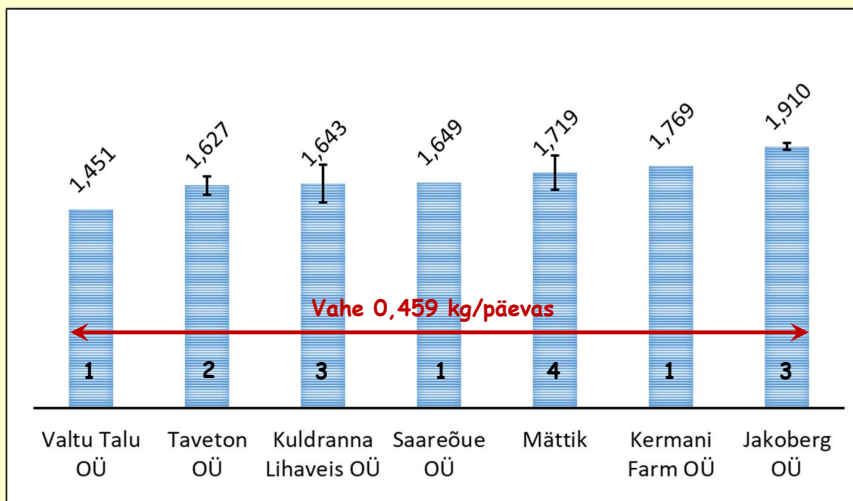
Kehamassi juurdekasv, kg/päevas

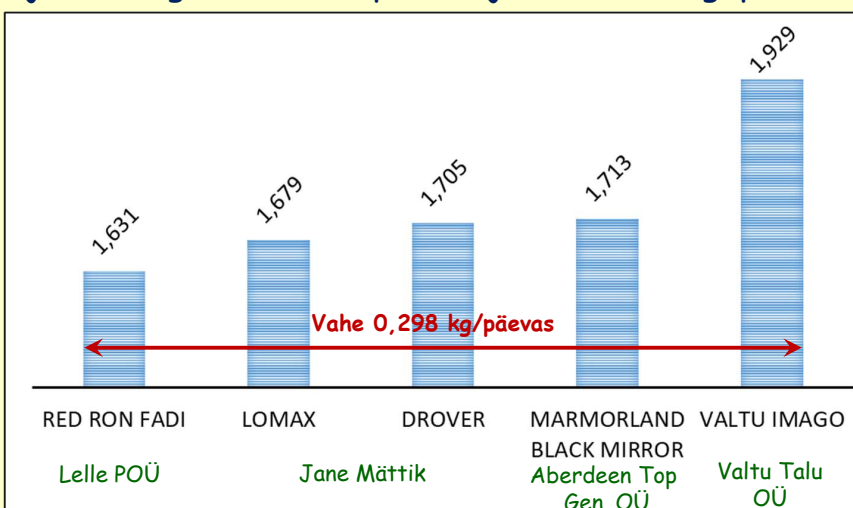
Aberdiin-angus: baasratsiooniga söödetud pullide juurdekasv kg/päevas

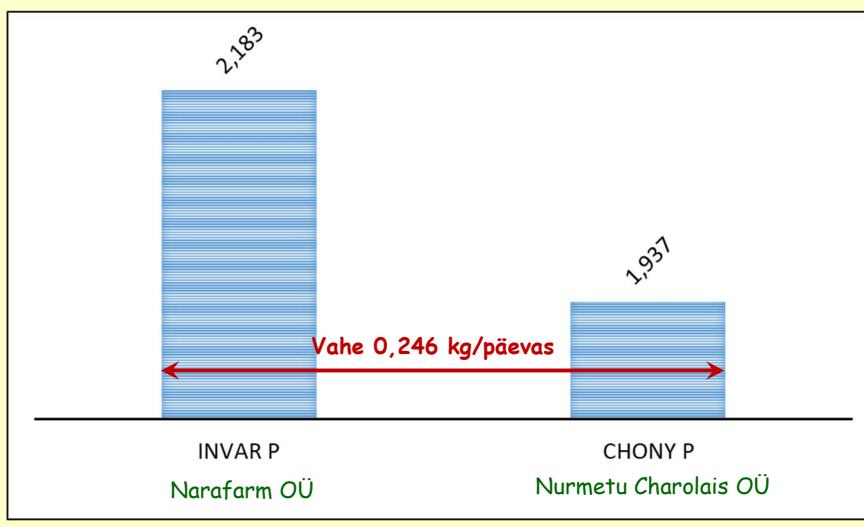
Aberdiin-angus: omanike järgi -> baasratsiooniga söödetud pullide juurdekasv kg/päevas

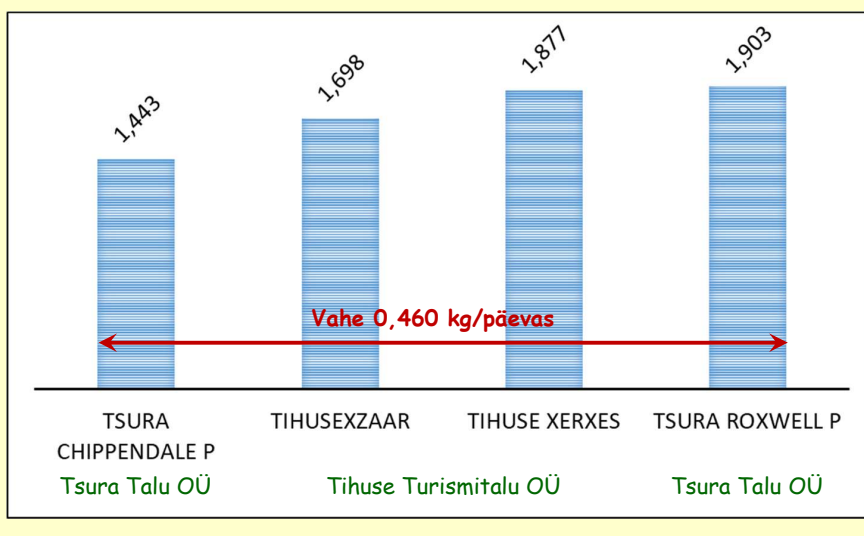
Aberdiin-angus: baasratsioon + lisa jõusöödaga söödetud pullide juurdekasv, kg/päevas

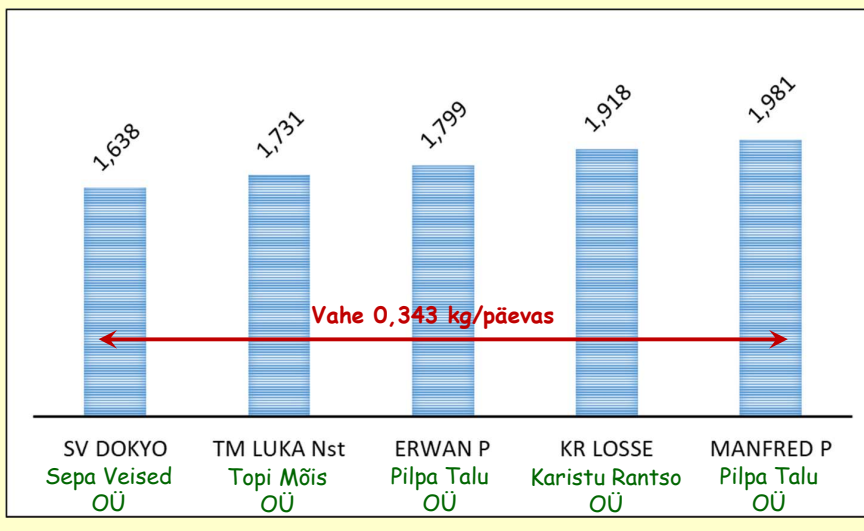
Šarolee: baasratsioon + lisa jõusöödaga
söödetud pullide juurdekasv, kg/päevas

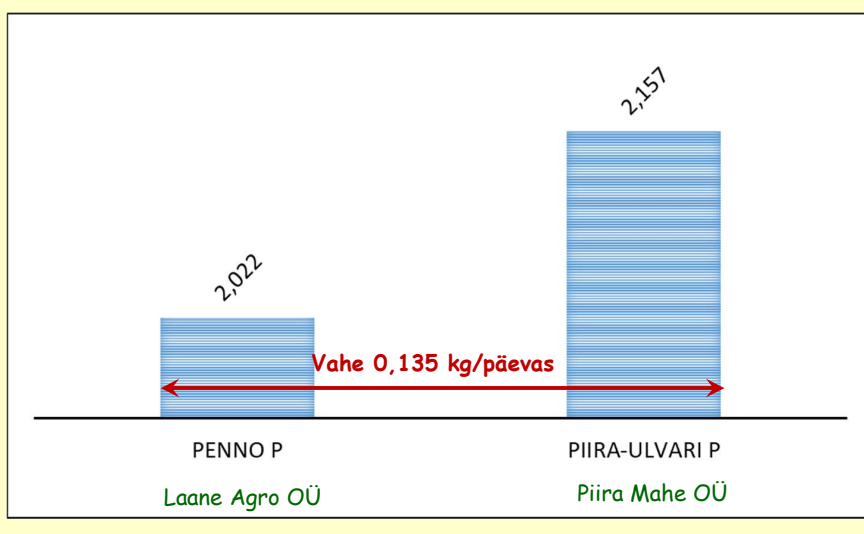
Hereford: baasratsioon + lisa jõusöödaga
söödetud pullide juurdekasv, kg/päevas

Limusiin: baasratsioon + lisa jõusöödaga
söödetud pullide juurdekasv, kg/päevas

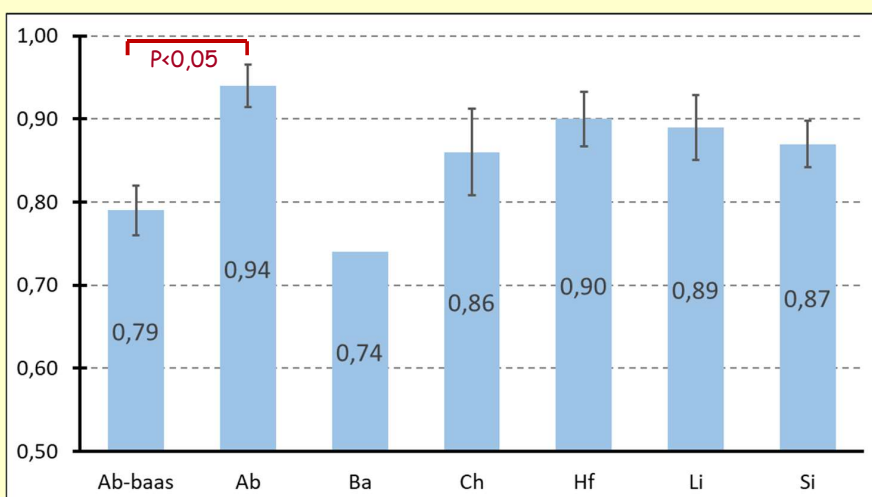
Simmental: baasratsioon + lisa jõusöödaga
söödetud pullide juurdekasv, kg/päevas

Pullide söödakulu 1 kg juurdekasvu kohta, kg

Sööt	Ab-baas	Ab	Ba	Ch	Hf	Li	Si
Ratsiooni KA kokku	5,21	5,57	4,42	5,27	4,84	4,68	5,28
Silo	3,12	2,78	2,19	2,77	2,41	2,31	2,71
Hein	0,76	0,67	0,53	0,67	0,59	0,56	0,66
Odrajahu	0,98	1,62	1,30	1,36	1,36	1,35	1,46
Rapsikook	0,26	0,42	0,34	0,38	0,42	0,39	0,38
Mineraal-sööt	0,08	0,07	0,06	0,07	0,07	0,06	0,07
Arvutuslik JS osa ratsiooni KA-s, %	23,9	36,7	37,2	33,2	36,4	37,0	34,9

Pullide sööda maksumus 1 kg juurdekasvu kohta, eurot

Tõud on erinevad

	Ab	Ba	Ch	Hf	Li	Si
Söömus*	+++	+	++	++(+)	+(+)	++
Täiskasvanud looma suurus	+(+)	+++	+++	++	++(+)	+++
Välimiku suurus	4-6	7-8	6-8	5-6	6-7	6-8
Kasvu potentsiaal	+++	+(+)	+++	++	++	+++
Sööda väärindus, vähese jõusöödaga	+++	+	+(++)	+++	+	++(+)
Sööda väärindus, rohke jõusöödaga	+	+++	+++	+(+)	+++	++(+)
Rümba lihakus	+	+++	++(+)	+	+++	++(+)
Rümba rasvasus	+++	+	+	++(+)	+	++
Luude osa rümbas	+	ei tea	+++	++	+(+)	+++

+++ -> suur; ++ -> keskpärane; + -> väike; ***söömus väiksem** Ba ja Li 1,7-2,0 kg KA-s

Kokkuvõtteks

- Peame pöörama suuremat tähelepanu pullide kohanemisele katse alguses (2...3 nädalat)
- Karjades kasutatavate pullide kasvupotentsiaal, söödakasutus ja selle kasutamise efektiivsus on erinev ja varieerub nii tõuti kui ka ühe ettevõtte piires
- Pullide kontrollitud üleskasvatamine annab hea võimaluse võrdsetes söötmis- ja pidamis-tingimustes selgitada nende kasvupotentsiaali, söödakasutust ja majanduslikku efektiivsust

